

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ: Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ

*Της Ελένης Γκίνου
Πανεπιστημιακής Καθηγήτριας*

Θα ήθελα να αρχίσω την ομιλία μου αναφερόμενη στο ταξίδι και ιδιαίτερα στη δυναμική του ταξιδιού που μπορεί να οδηγήσει στην αποκάλυψη.

Από το ταξίδι απορρέει και η συγγραφή της βιογραφίας από την ομιλούσα.

Και συγκεκριμένα από ένα από τα πολλά ταξίδια μου στην Αφρική.

Βρισκόμουν στη Β. Τανζανία το καλοκαίρι του 2000. Ήταν σούρουπο, όταν το λεωφορείο έμπαινε στην τροπική πόλη Αρούσα που την κοσμεί ένα δεσποτικό βουνό το Μέρου. Απέναντι από το Μέρου απλώνονταν ένα τεράστιο λιβάδι με ξύλινο κιγκλίδωμα στα χρώματα της ελληνικής σημαίας άσπρο και μπλε. Σε ένα σημείο υπήρχε ένα φυλάκιο όπως αυτό στη Βουλή στην Αθήνα.

Άφησα τα πράγματα στο Ξενοδοχείο και κάτι με πρόσταζε να γυρίσω στον ιδιόμορφο αυτό χώρο. Πέρασα την πόρτα του λιβαδιού αλλά δεν συνάντησα ψυχή. Άρχισα να προχωρώ προς ένα μονώροφο κτίριο με κόκκινα κεραμίδια. Μπροστά του δέσποζε μια προτομή με λευκό μάρμαρο. Χωρίς να περιεργαστώ τη μορφή διάβασα το όνομα

Χρήστος Γαλάνος
Μέγας Ευεργέτης
Και ακολουθούσε στα αγγλικά
Christos Galanos
Great Benefactor

Το σώμα μου ρίγησε, η καρδιά μου σκίρτησε, ένιωσα ξαφνικά να σείεται το έδαφος κάτω από τα πόδια μου, τα μάτια μου γέμισαν δάκρυα, καθώς ξεδιπλωνόταν μπροστά μου εικόνες από την παιδική ηλικία, ενώ στα αυτιά μου ηχούσε η φωνή της μητέρας μου, που μας είχε αφήσει εδώ και πέντε χρόνια : «Είχα ένα θείο στην Τανγκανίκα».

Από εκείνο το βράδυ που συνάντησα την προτομή του Γαλάνου στην Αρούσα της Τανζανίας το ταξίδι πήρε άλλη χροιά. Έγινε μια αναζήτηση των έργων και των ανθρώπων που γνώρισαν τον Γαλάνο στις πόλεις Αρούσα, Τάνγκα, Νταρ Ες Σαλάμ και Ναιρόμπι (Κένυα).

Συνάντησα την παρουσία του Γαλάνου, 43 χρόνια μετά το θάνατό του, στο πρόσωπο των Ελλήνων και Τανζανών, που μιλούσαν με δέος και σεβασμό για τον μεγάλο αυτό ευεργέτη. Συνάντησα την αύρα του Γαλάνου, στην Ελληνική Λέσχη, στην κεντρική πλατεία της Αρούσας στις θερμές πηγές στην Τάνγκα.

Στην πόλη Τάνγκα επίσης, βρήκα την πνοή του ευεργέτη στα 800 παιδιά που φοιτούν κάθε χρόνο στο "Γαλάνος γεωργικό σχολείο" και φέρουν το όνομα Γαλάνος στο πουκάμισό τους. Καθηγητές και μαθητές μένουν σε ειδικές εγκαταστάσεις μέσα στο σχολείο. Η παρουσία του Γαλάνου είναι εκεί μαζί με τα παιδιά καθημερινά και κυρίως στον ειδικό χώρο που τον τιμούν.

Πρόκειται για ένα ιερό χώρο, όπου υπάρχουν οι φωτογραφίες των μαθητών και το πορτραίτο του ευεργέτη, φιλοτεχνημένο από κάποιον μαθητή και περιτριγυρισμένο από ζωγραφισμένα λουλούδια. Και αυτό μαρτυρεί η γιορτή με την οποία τιμούν κάθε χρόνο τα γενέθλιά του. Τα παιδιά μαθαίνουν να καλλιεργούν τη γη και τη σοδιά τη μεταφέρουν στα σπίτια τους.

Συνάντησα την ψυχή του Ευεργέτη στα βλέμματα των γυναικών στο Νοσοκομείο της Τάνγκα, όπου φέρουν στον κόσμο τα παιδιά τους, στην αγάπη που μου έδωσε το προσωπικό του Νοσοκομείου (όταν έμαθε ότι είμαι συγγενής του ευεργέτη). Καθώς και στα νεογέννητα που βρισκόταν μέσα στις θερμοκοιτίδες, που θα επιζήσουν, και μια μέρα θα φοιτήσουν στο Σχολείο του Γαλάνου.

Επίσης, σ' ένα άλλο ταξίδι που έκανα στην Κένυα μερικούς μήνες αργότερα για να συλλέξω στοιχεία για την προσωπική ζωή του Γαλάνου, η παρουσία του είναι εκεί στο γλυκύ πόνο των αρρώστων στο Νοσοκομείο της Ναϊρόμπι.

Ο Χριστόδουλος Γαλάνος γεννήθηκε το 1880 στη Βλάστη.
Ο Γαλάνος προερχόταν από πλούσια, αρχοντική οικογένεια.
Η μητέρα του τον έντυνε κορίτσι για να μην τον πάρουν οι Τούρκοι. Η σκλαβωμένη Ελλάδα τον καταπίεζε. Πολύ νέος έφυγε για την Αφρική.

Στην Τανγκανίκα και Κένυα ανέπτυξε διάφορες δραστηριότητες με σχοινοκτήματα, και καφεδοκτήματα, Αυτή όμως που καθόρισε την προσωπικότητα του, ήταν η πρωταρχική δουλειά του ως εργάτης στην κατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας, ένα επίμοχθο έργο με αντίξοες συνθήκες μέσα στα άγρια θηρία και στις αρρώστιες. Ένα

έργο 1200 χιλ που ενώνει τον Ινδικό ωκεανό με τα βάθη της Αφρικής δηλ από το Ντσορ Ες Σαλαμ, την πρωτεύουσα της Τανζανίας μέχρι την πόλη Kigoma, στη λίμνη Τανγκανίκα.

Εκτός από την εργατικότητα, ένα δεύτερο χαρακτηριστικό του Γαλάνου ήταν η προσφορά. Ήταν ο αρωγός και συμπαραστάτης όλων των προβλημάτων των Ελλήνων της Ανατολικής Αφρικής. Η προσφορά του κατά τη διάρκεια της ζωής του είναι πολύ μεγάλη και ποικίλη σε σχέση με αυτά που άφησε μετά το θάνατό του μέσα από τη Διαθήκη και το καταπίστευμα.

Αναρίθμητες είναι οι ευεργεσίες του και προς τους Αφρικανούς, τους Ασιάτες, τους Ευρωπαίους της Ανατολικής Αφρικής, στους τομείς υγείας εκπαίδευσης, αναψυχής. Απόδειξη αποτελούν τα Νοσοκομεία της Ναϊρόμπι στην Κένυα, και στην Τάνγκα της Τανζανίας, προσφορές σε βιβλιοθήκες των Ινδών, σε μουσουλμανικά τεμένη, σε μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.α.

Ο Γαλάνος έκανε δύο γάμους. Ο πρώτος με την Ελληνίδα Κίτσα Καζάκου και ο δεύτερος με τη Σεσίλ Κυριαζή.

Ο Γαλάνος τιμήθηκε με το Χρυσό Σταυρό του Φοίνικα από τον Βασιλιά των Ελλήνων Παύλο για την πολύτιμη εθνοκοινωνική του δράση και για τις μεγάλες δωρεές του προς τα ευαγή ιδρύματα της Ανατολικής Αφρικής.

Επίσης τιμήθηκε με το παράσημο του Order of the British Empire από τη μετέπειτα Βασίλισσα της Αγγλίας Ελισάβετ για το αμύθητο χρηματικό ποσό που χάρισε προκειμένου να ιδρυθεί το μεγάλο κρατικό Νοσοκομείο στη Ναϊρόμπι.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το έργο του Γαλάνου μέσα από το καταπίστευμα και τη Διαθήκη του χωρίζεται σε τρία ίσα μέρη. Προς την Ελλάδα, τη γενέτειρα του Βλάστη, προς την Αγγλία και προς την Τανζανία. Στην Ελλάδα, το κληροδότημα Γαλάνου, με διαχειριστή το Υπουργείο Οικονομικών, ακολούθησε τη δραματική γενική πορεία των εθνικών κληροδοτημάτων.

Η αρχική πορεία του κληροδοτήματος μοιάζει με πλοίο ακυβέρνητο στον ωκεανό. Τα χρήματα παρέμεναν σε λογαριασμό όψεως για 23 χρόνια. Χρειάστηκε να περάσουν 33 χρόνια για να πραγματοποιηθεί κάποιο έργο συνυφασμένο με την ευεργεσία του Γαλάνου.

Έτσι, το 1990 λειτούργησε το πρώτο έργο της δωρεάς του. Πρόκειται για το Πρότυπο κέντρο Κτηνοτροφίας και εκπαίδευσης που υποστηρίζεται επιστημονικά από τον Τομέα ζωϊκής παραγωγής του τμήματος Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Επίσης το 2005 λειτούργησε ο ``Ξενώνας Γαλάνου`` χωρική κτιριακή 50 κλινών.

Τα έργα στη Βλάστη είναι πολύ μικρά σε σχέση με τη δωρεά του Ευεργέτη, που παραμένει σχεδόν αναξιοποίητη εδώ και μισό αιώνα.

Ας δούμε όμως τι έγινε με τις άλλες χώρες που ευεργετήθηκαν.

Στην Αγγλία, η Βρετανική Λεγεώνα πραγματοποίησε αμέσως τη δωρεά του Γαλάνου. Δημιούργησε τον Οίκο Γαλάνου το 1966 στην μικρή πόλη Σάουθαμ στην κομητεία του Γουόρικ.

Η Τανζανία σεβάστηκε την επιθυμία του ευεργέτη και προέβη αμέσως στην κατασκευή της Γεωργικής Σχολής. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το κεφάλαιο της δωρεάς έμεινε ανέγγιχτο. Χρησιμοποιήθηκαν μόνον οι τόκοι.

Τέλος, οι μεγάλες δωρεές του Γαλάνου για τη δημιουργία Νοσοκομείων στην Κένυα και την Τανζανία δεν αποτελούν μέρος ούτε της Διαθήκης, ούτε του καταπιστεύματος.

Ο Γαλάνος μέσα από το έργο του που εκτείνεται σε διαφορετικές φυλές και ηπείρους είναι αναμφισβήτητα παγκόσμια ιστορική μορφή, που καθιστά τον Ευεργετισμό Οικουμενικό, επιβεβαιώνοντας κατά αυτόν τον τρόπο την Οικουμενικότητα του Ελληνικού Πολιτισμού ανά τους αιώνες.

Τόσο πολύ αγάπησε και την πατρίδα του, θεωρώντας τη « Βλάστη, το πιο όμορφο μέρος του κόσμου», όπως έλεγε πάντα στην Αφρική.